

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1359

Vragen van het lid **Podt** (D66) aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over *innovaties in de landbouw* (ingezonden 28 januari 2025).

Mededeling van Minister **Wiersma** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 21 februari 2025).

Vraag 1

Welke geteste en gevalideerde innovaties zijn er die de stikstofuitstoot significant naar beneden brengen?

Vraag 2

Klopt het dat de Lely Sphere de enige innovatie is die in aanmerking komt voor de subsidieregeling voor stalsystemen?¹

Vraag 3

Deelt u de mening van Wageningen University & Research (WUR) dat de onzekerheidsmarge bij het bepalen van de «definitieve emissiefactor» voor de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)-lijst veel te groot is aangezien de techniek op «veel te weinig» proefstallen wordt toegepast? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer gaat u deze toetsing aanpassen?²

¹ Volkskrant, 4 januari 2025, «Het kabinet zet vol in op de stikstofbelofte van één bedrijf: «Bent u melkveehouder? Investeer in een Lely Sphere»» (<https://www.volkskrant.nl/binnenland/het-kabinet-zet-vol-in-op-de-stikstofbelofte-van-een-bedrijf-bent-u-melkveehouder-investeer-in-een-lely-sphere~b61e4d7d/>)

² Volkskrant, 4 januari 2025, «Het kabinet zet vol in op de stikstofbelofte van één bedrijf: «Bent u melkveehouder? Investeer in een Lely Sphere»» (<https://www.volkskrant.nl/binnenland/het-kabinet-zet-vol-in-op-de-stikstofbelofte-van-een-bedrijf-bent-u-melkveehouder-investeer-in-een-lely-sphere~b61e4d7d/>)

Vraag 4

Deelt u de mening van onderzoeker Ogink en anderen dat «het hele meetprocedé onbetrouwbaar is»? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer gaat u het meetprotecol aanpassen om de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid te vergroten?³

Vraag 5

Wat is de onzekerheidsmarge van de Lely Sphere?

Vraag 6

Vertrouwt u erop dat de Lely Sphere gemiddeld 77 procent ammoniakreductie heeft in de stal ondanks de kritiek op de meetmethode en onzekerheidsmarge?

Vraag 7

Hoe verhoudt emissiereductie in de stal, zoals de Lely Sphere, zich tot de totale emissiereductie van een boerderij?

Vraag 8

Hoe wordt er rekening gehouden met emissiereducerende innovatie op veehouderijen die hun dieren veel buiten laten lopen?

Vraag 9

Kunt u ingaan op de berichtgeving dat de methode die door Lely wordt gebruikt, alleen door Lely mag worden geproduceerd en geleverd, maar dat het ondanks dat volgens uw ministerie niet de staatssteunregels schendt?⁴

Vraag 10

Heeft de Europese Commissie akkoord gegeven voor de subsidieregeling, gezien de onzekerheid omtrent de mogelijke staatssteunregels?

Vraag 11

Hoe kijkt u naar het oordeel van België over de Lely Sphere, die een negatief advies gaf vanwege «twijfel aan de goede werking van de mestzuigrobot onder langdurige praktijkomstandigheden»?⁵

Vraag 12

Kunt u toelichten hoeveel lager de emissiereductie gemiddeld is op boerenbedrijven na de aanschaf van een Lely Sphere, gezien de praktische opgaves bij het gebruik?

Vraag 13

Kunt u ingaan op de bezwaren van uw collega Jansen die het hele systeem, van ontwerp, beoordeling en gebruik, van de Lely Sphere bekritiseert?⁶

³ Volkskrant, 4 januari 2025, «Het kabinet zet vol in op de stikstofbelofte van één bedrijf: «Bent u melkveehouder? Investeer in een Lely Sphere»» (<https://www.volkskrant.nl/binnenland/het-kabinet-zet-vol-in-op-de-stikstofbelofte-van-een-bedrijf-bent-u-melkveehouder-investeer-in-een-lely-sphere~b61e4d7d/>)

⁴ Volkskrant, 4 januari 2025, «Het kabinet zet vol in op de stikstofbelofte van één bedrijf: «Bent u melkveehouder? Investeer in een Lely Sphere»» (<https://www.volkskrant.nl/binnenland/het-kabinet-zet-vol-in-op-de-stikstofbelofte-van-een-bedrijf-bent-u-melkveehouder-investeer-in-een-lely-sphere~b61e4d7d/>)

⁵ Follow the Money, 15 januari 2025, «Waarom de boeren de neus ophalen voor zwaar gesubsidieerde poepzuigrobot» (<https://www.ftm.nl/artikelen/boeren-halen-hun-neus-op-voor-poepestofzuiger-lely-sphere?share=WkL7LiDHvcyHxEqpWdupXNeN%2FTxNAufWtnFszX29Wkr1lpx96tiiQ06hLgHi3Q%3D>)

⁶ Follow the Money, 15 januari 2025, «Waarom de boeren de neus ophalen voor zwaar gesubsidieerde poepzuigrobot» (<https://www.ftm.nl/artikelen/boeren-halen-hun-neus-op-voor-poepestofzuiger-lely-sphere?share=WkL7LiDHvcyHxEqpWdupXNeN%2FTxNAufWtnFszX29Wkr1lpx96tiiQ06hLgHi3Q%3D>)

Vraag 14

Hoe kijkt u naar de onzekerheid die boeren voelen omtrent de Lely Sphere en de consequente lage verkoopcijfers van en lage subsidieaanvragen naar het product?⁷

Vraag 15

Maakt u zich zorgen over de gebrekkige vraag naar de Lely Sphere, gezien uw enthousiasme voor dit product en uw hoop in de werking van innovaties als oplossing voor het stikstofprobleem?

Vraag 16

Begrijpt u dat het voor boeren een onzekere en dure investering is, ondanks de overheidssubsidies?

Vraag 17

Hoe verhoudt de gigantische overheidssubsidie voor deze innovatie zich tot de haalbaarheid van de vele andere opgaven, zoals water, klimaat en dierwaardigheid?

Vraag 18

Deelt u de mening dat het beter zou zijn voor het doelbereik, de stabiliteit op het boerenerf en financiële verantwoordelijkheid, zowel voor de boer als het belastinggeld, om maatregelen te treffen die bijdragen aan alle doelen tegelijkertijd in plaats van één innovatie, die enkel stikstofreductie beoogt? Zo ja, waarom zet u dan voornamelijk in op één route, innovatie in plaats van op een breed pakket aan structuurbeleid?

Vraag 19

Kunt u ingaan op het onderzoek «Verkenning effecten landbouwinnovaties» van de WUR en hun conclusie dat innovaties een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan emissiereductie als alle boeren, alle innovaties, perfect toepassen, in relatie tot de ontwikkelingen van de Lely Sphere?⁸

Vraag 20

Wat is uw reactie op de conclusie van de WUR dat extensivering en/of veestapelreductie noodzakelijk zal zijn voor het behalen van de doelen?

Vraag 21

Wat is uw reactie op de conclusie van de WUR dat de jaarlijkse kosten van het inzetten op innovaties rond de half miljard liggen, wat ruim boven het huidige innovatiebudget ligt?

Vraag 22

Wat is uw reactie op de conclusie van de WUR dat investeringen in innovaties kunnen leiden tot een vergroot risico op lock-in's? En dat dit indirect bijdraagt aan verdere schaalvergroting en intensivering?

Vraag 23

Bent u, gezien de onzekerheid rond de Lely Sphere en de bevindingen van de WUR, voornemens om meer flankerend beleid te gaan voeren? Zo ja, welke maatregelen acht u kansrijk?

Vraag 24

Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden?

Mededeling

De vragen van het lid Podt (D66) over innovatie in de landbouw (kenmerk: 2025Z01348; ingezonden: 28-1-2025) kunnen niet binnen de gebruikelijke termijn worden beantwoord omdat de benodigde interdepartementale

⁷ <https://www.ftm.nl/artikelen/boeren-halen-hun-neus-op-voor-poepestofzuiger-lely-sphere?share=Ntxt%2B1DGIQMBxgsSZgZVUZ0%2BL6W8nA3DvDTpCKA47fvQg6nnikHoMU1YTrADWng%3D>

⁸ WUR, januari 2025, «Verkenning effecten landbouwinnovaties» (<https://edepot.wur.nl/684600>)

afstemming meer tijd kost. Ik zal uw Kamer zo spoedig mogelijk de antwoorden op de vragen doen toekomen.